

VISIE MEDIAKUNDIGE ONTWIKKELING

Kinderen van vandaag groeien op in een **gedigitaliseerde mediaomgeving**.

Dat is evident.

We willen dan ook dat ze op een **enthousiaste, zelfredzame en kritische** manier omgaan met media en mediacontent.

We moedigen hen aan om hun mediacompetenties **positief** aan te wenden en deze blijvend aan te scherpen.

Binnen de eigen leefwereld beperkt de mediakundige ontwikkeling van leerlingen zich vaak tot **vaardigheden**.

Dit als gevolg van een hoofdzakelijk **intuïtief gebruik** van media.

Binnen het ontwikkelveld van mediakundige ontwikkeling willen we zorgen voor een **dieper inzicht in de mechanismes van de mediawereld** en in het **gebruik** van de eraan verbonden **mediamiddelen**.

Zo ontwikkelen leerlingen een kritische blik waarmee ze de wereld van de media op een positieve, maar tegelijk veilige manier tegemoet kunnen treden.

Werken aan mediakundige ontwikkeling houdt in dat leerlingen naast **elementaire kennis over verschillende media** en hun toepassingen ook **vaardigheden en inzichten** verwerven om zinvol en creatief met media om te gaan, ermee te leren en te **communiceren (link met taalontwikkeling)**.

Gevonden in...

- **IKid3** Zichzelf worden in verbondenheid met anderen
- **IKvk3** Flexibel omgaan met veranderende omstandigheden
- **MEge1** De eigenheid en mogelijkheden van verschillende **mediamiddelen** en hun toepassingen ontdekken en begrijpen
- **TOmn1** Een mondelinge boodschap verwerken
- **TOmn2** Een mondelinge boodschap overbrengen

We onderscheiden **drie ontwikkelthema's**:

- Mediawijsheid
- Mediageletterdheid
- Mediavaardigheid

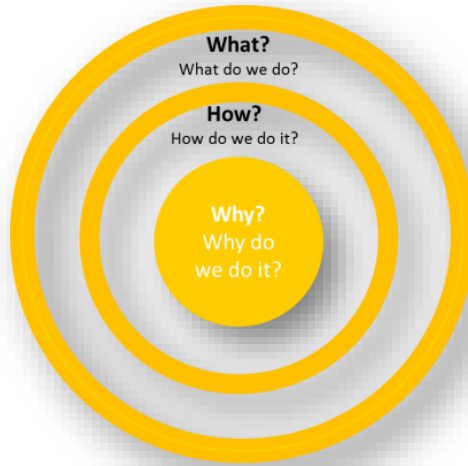

Daartoe grijpen we, zoveel als mogelijk, de kansen die zich vanuit de **werkelijkheid** aandienen. Om **mediageletterdheid en mediavaardigheid** te stimuleren, bieden we de leerlingen een **rijke en veilige denkactiverende omgeving**.

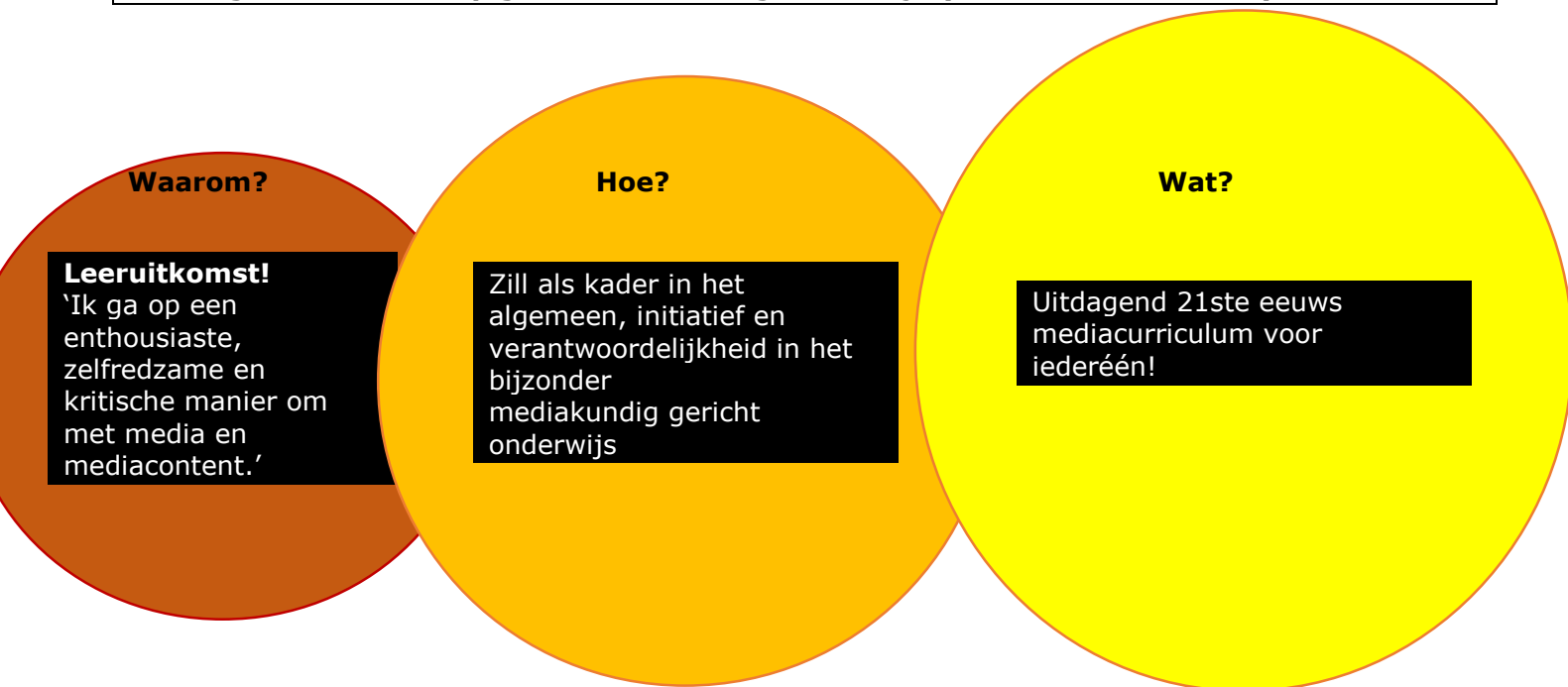
Die is open en nodigt hen uit om samen te redeneren en met elkaar in discussie te gaan.

'**Hoe?**' en '**waarom?**' zijn daarbij belangrijke vragen.

We nodigen leerlingen uit tot **reflectie** en steeds opnieuw verder denken.

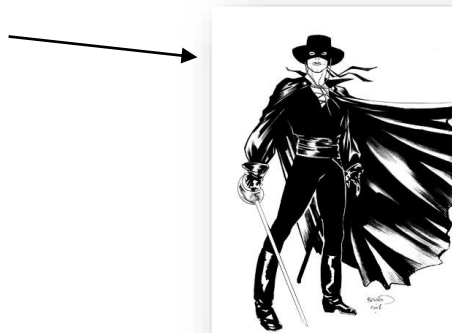

Samengevat: de visie op goed mediakundig onderwijs (Waarom? Hoe? Wat?)

Aandacht voor **MEDIAKUNDIGE ATTITUDE** door in te zetten op **Persoonsgebonden ontwikkeling:**

- Zelfregulerend vermogen
- Ondernemingszin
- Relationele vaardigheden
- Onderzoekscompetentie
- Veerkracht

WAAROM?

Waarom doen we wat we doen?

Leeruitkomst

Ik ga op een enthousiaste, zelfredzame en kritische manier om met media en mediacontent.

Mediawijsheid

Ik sta open voor en ga wijs om met media.

Mediageletterdheid

Ik ben me bewust van de eigenheid van verschillende media en hun toepassingen. Ik zet media creatief en doelgericht in.

Mediavaardigheid

Ik gebruik mediamiddelen efficiënt.

Mediawijsheid

Ik sta open voor en ga wijs om met media.

Mediawijze leerlingen staan **open** voor het gebruik van media door henzelf en door anderen.

Ze zijn er **nieuwsgierig** naar en onderzoeken de impact van de media op zichzelf en op anderen.

Daarbij stellen ze zich op als **kritische beoordelaars** van **mediacontent**.

Zo ervaren ze dat de werkelijkheid zoals anderen die in de media voorstellen, slechts een interpretatie van die werkelijkheid is.

Soms heeft een voorstelling van de werkelijkheid niets meer met de feitelijke werkelijkheid te maken.

Door mediawijs om te springen met de beschikbare mediamiddelen en media-informatie voorkomen leerlingen dat ze ongewild zichzelf of anderen in de problemen brengen.

MEmw1 Media enthousiast en positief aanwenden >

MEmw2 Mediacontent en mediagebruik van zichzelf en anderen kritisch beoordelen naar vorm en inhoud >

MEmw3 Media doordacht en zorgzaam aanwenden >

School is de aangewezen plek om kinderen te leren omgaan met media en om leerlingen op te voeden tot **mediawijze burgers**.

Van scholen wordt verlangd dat ze mediawijs zijn.

Wat is dat, een mediawijze school?

En hoe wordt een school het?

Mediawijs zijn betekent dat je je **actief, bewust en kritisch** kunt bewegen in onze **samenleving vol media**.

Als je mediawijs bent, kun je media gebruiken:

- Om je eigen doelen te realiseren (een vakantie boeken, je mening geven, informatie voor een werkstuk opzoeken)
- Om iets te maken of om met anderen te communiceren.

Een ander aspect van mediawijs zijn, is dat je **het waarheidsgehalte en de betrouwbaarheid van bronnen kritisch kunt beoordelen**.

En dat je oog hebt voor **privacy en de (online) veiligheid** van jezelf en anderen.

Mediawijs zijn betekent ook dat je kunt **nadenken** over je **eigen mediagebruik**.

Een school is mediawijs als niet alleen de leerlingen, maar alle betrokkenen wijs leren omgaan met media.

Dus ook leraren, ander personeel en ouders.

Binnen een mediawijze school worden media ingezet op basis van bewuste keuzes die gemaakt zijn vanuit de eigen visie op onderwijs.

Dat betekent dat er niet één blauwdruk is voor een mediawijze school.

Om een mediawijze school te kunnen worden, is **samenwerking tussen bestuurder, schoolleider en leraren noodzakelijk**.

In ieders taak zitten verschillen maar ook duidelijke overeenkomsten.

Om vernieuwingen succesvol door te kunnen voeren, is op alle niveaus richting, ruimte en ruggeleuning onontbeerlijk.

De **leraar** geeft richting aan het mediagebruik van leerlingen.

Dat leerlingen digital natives zouden zijn, is een misvatting.

Verwar handigheid en vingervlugheid niet met mediawijsheid.

De leraar zal essentiële vragen aan de orde stellen:

Welke toepassingen gebruiken we voor ons doel, welke juist niet en waarom?

Hoe zit het met privacy van jezelf en van je klasgenoten?

Welke gegevens van jezelf en anderen plaats je online en welke niet?

Welke afspraken maken we over foto's en filmpjes?

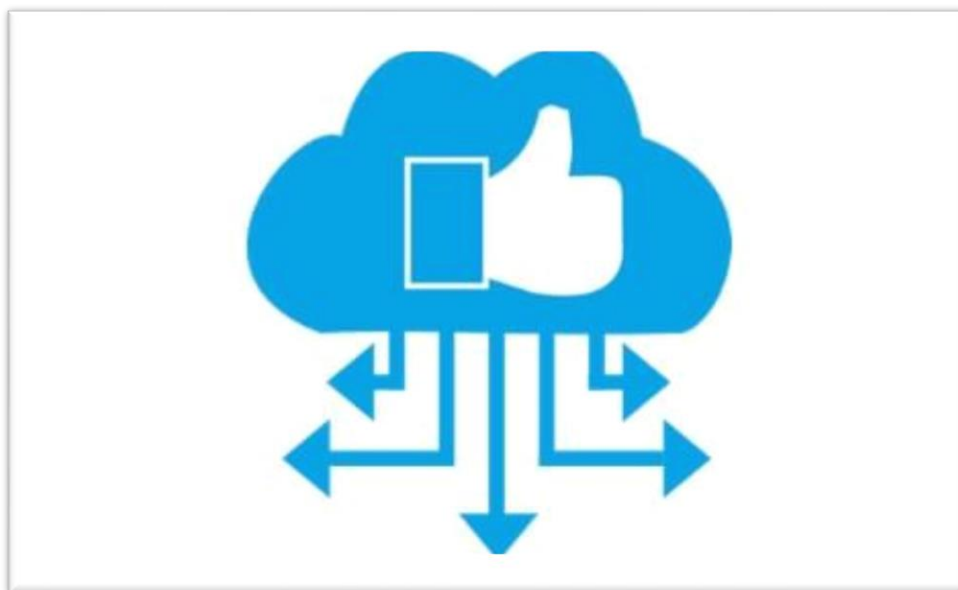
Hoe gaan we tijdens de les om met de afleiding die mobieltjes en smartphones bieden?

Vervolgens krijgen leerlingen de ruimte om zelf toepassingen uit te proberen. De leraar stimuleert dat ontdekkingen onderling gedeeld worden. Waar dingen niet lukken of bij uitglijders, biedt de leraar ruggensteun door te praten over wat er gebeurd is, wat er anders ging dan de bedoeling was en hoe het voortaan beter kan. En uiteraard helpt de leraar zo nodig om ontstane problemen op te lossen.

De **schoolleider** stimuleert het team media te gebruiken om het onderwijs aantrekkelijker, beter en efficiënter te maken en de communicatie met ouders te optimaliseren. De visie van de school op onderwijs en de plek van media daarin, geven daarbij richting.

De **bestuurder** doet hetzelfde op bovenschools niveau. De visie op onderwijs, de eigen identiteit van de scholengroep en de toekomstplannen geven de richting aan.

Mediageletterdheid

Ik ben me bewust van de eigenheid van verschillende media en hun toepassingen.
Ik zet media creatief en doelgericht in.

Binnen het ontwikkelthema mediageletterdheid ontdekken leerlingen de **eigenheid van verschillende media** en hun **toepassingen**.

Bijzondere aandacht gaat daarbij naar de bouwstenen van de **audiovisuele media**. Door zich in verschillende media uit te drukken, ontdekken ze welke het beste aansluiten bij hun persoon en bij het doel dat ze vooropstellen.

MEge1	De eigenheid en mogelijkheden van verschillende mediamiddelen en hun toepassingen ontdekken en begrijpen	>
MEge2	Passende mediamiddelen kiezen, gebruiken en combineren in functie van een beoogd doel	>
MEge3	Mediacontent verwerken	>
MEge4	De audiovisuele bouwstenen van media herkennen, onderzoeken en hanteren	>
MEge5	De functie en de waarde van media in de eigen leefwereld ervaren en illustreren	>

Mediavaardigheid

Ik gebruik mediamiddelen efficiënt.

Met media omgaan, veronderstelt ook **technische en instrumentele competentie**.

Zonder technische en instrumentele basiskennis en -vaardigheden is het onmogelijk om met media om te gaan.

Daarom willen we de mediavaardigheid bij de leerlingen verder ontwikkelen.

Dat houdt in dat ze een aantal **elementaire technische principes** begrijpen en dat ze eenvoudige technische handelingen kunnen uitvoeren.

Op die manier kunnen leerlingen op een efficiënte, zorgzame en veilige manier omgaan met de media die hen omringen.

MEva1	Technische en instrumentele computervaardigheden ontwikkelen	>
MEva2	Digitale audiovisuele vaardigheden ontwikkelen	>
MEva3	Digitale informatievaardigheden ontwikkelen	>
MEva4	Digitale communicatievaardigheden ontwikkelen	>

HOE?

Een (mediakundig) denkende leerling

We willen kinderen **competenties, vaardigheden en attitudes** helpen verwerven waarbij ze nieuwe technologieën op vlak van media (zelfstandig) kunnen aanwenden om er hun leren, ontwikkeling en opvoeding mee te ondersteunen.

Mediakundige ontwikkeling is in de basisschool **geen apart vak, geen doel op zichzelf.**

We integreren media zoveel mogelijk binnen de bestaande leervakken als ontwikkeling van Wiskundig denken, taalontwikkeling, ontwikkeling van de wereld, ...

Het gebruik van media mag niet leiden tot ongelijke kansen voor leerlingen.

De school voorziet **de nodige middelen en de leerkrachten de nodige tijd** zodat iedere leerling de nodige mediakundige kennis en ervaring kan opdoen.

Een (mediakundig) denkende leraar

De leraar is verantwoordelijk voor het optimaal mediagebruik binnen de eigen klasgroep door:

- Gebruik te maken van media in de klas en indien nodig de computerklas.
- Gebruik te maken van de tablets, camera's, ...
- Gebruik te maken van de media als differentiatiemiddel in de klas (redicodismaatregelen, hoekenwerk, contractwerk, ...)
- Mediagebruik bij klasopdrachten te stimuleren.

→ zie ook communicatiebeleid (afspraken rond mailverkeer + opslaan van bestanden)

Een (mediakundig) denkend onderwijs

We voeren binnen onze school **een beleid met aandacht voor media** onder al zijn vormen.
We volgen een wijs aankoopbeleid binnen onze financiële mogelijkheden.

Hiermee bedoelen we dat we onze aankopen bewust plannen en goed nadenken over de noodzaak, de mogelijkheden en de gebruiksvriendelijkheid van deze middelen.

We zorgen voor veelsoortige boeken, tijdschriften, muziekopnames, digitaal bronnenmateriaal, ...

We zorgen voor een ruim assortiment aan vormgevingsmateriaal om creatief te kunnen werken.

We streven naar een degelijke computerinfrastructuur.

We zorgen ook voor voldoende audiovisuele apparatuur: geluid- en beeldopnames maken, bewerken...

We investeren in de professionalisering van het team d.m.v. **nascholingen**.

De **ICT-coördinatoren** werken **overkoepelend** binnen de scholengemeenschap om hun expertise zoveel mogelijk en efficiënt in te zetten.

We integreren media bij andere vakken en laten de kinderen deze ontdekken en gebruiken.

De leerkracht gebruikt de verschillende mediamiddelen in de klas binnen de verschillende ontwikkelvelden.

De leerlingen mogen alle mediamiddelen geïntegreerd gebruiken om hen zo mediavaardiger te maken!

Voorbeeld: fototoestel gebruiken, opzoekingswerk op internet, in een boek, de boekenhoek wordt regelmatig verrijkt, naar de bib gaan...

We trachten een krachtige leeromgeving te creëren waarbinnen leerlingen kunnen leren door te doen.

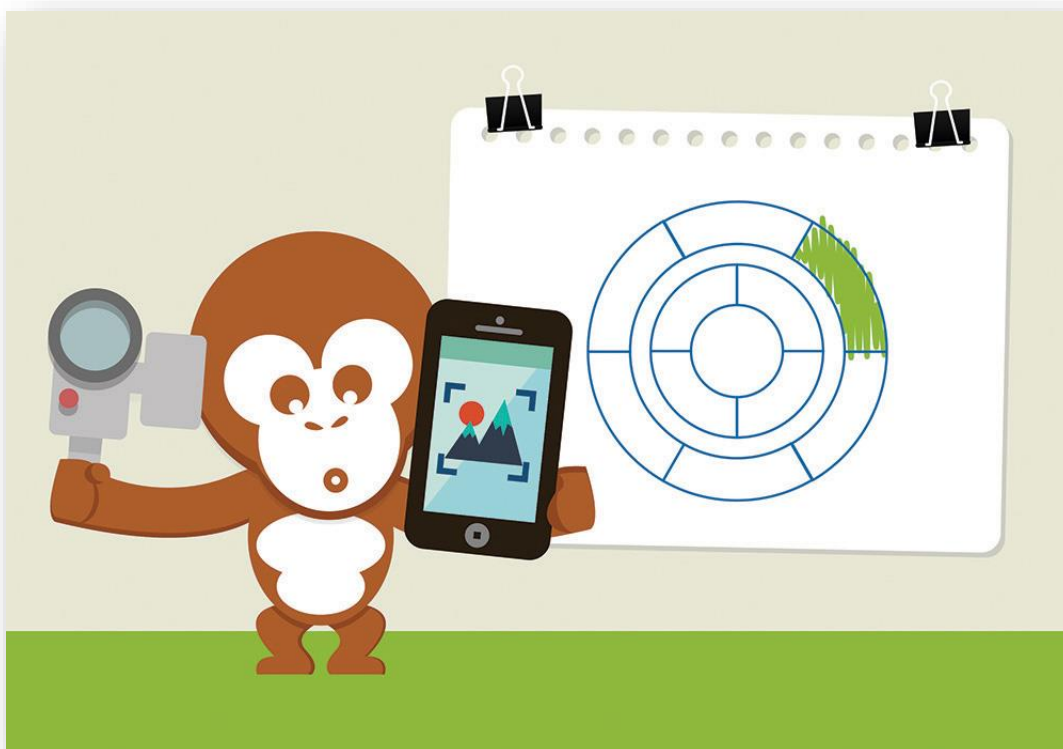
We laten de kinderen zelf experimenteren met media waardoor ze leren.

Voorbeeld: poster ontwerpen, uitnodigingen maken, beeldopnames maken, digitale prentenboeken gebruiken...

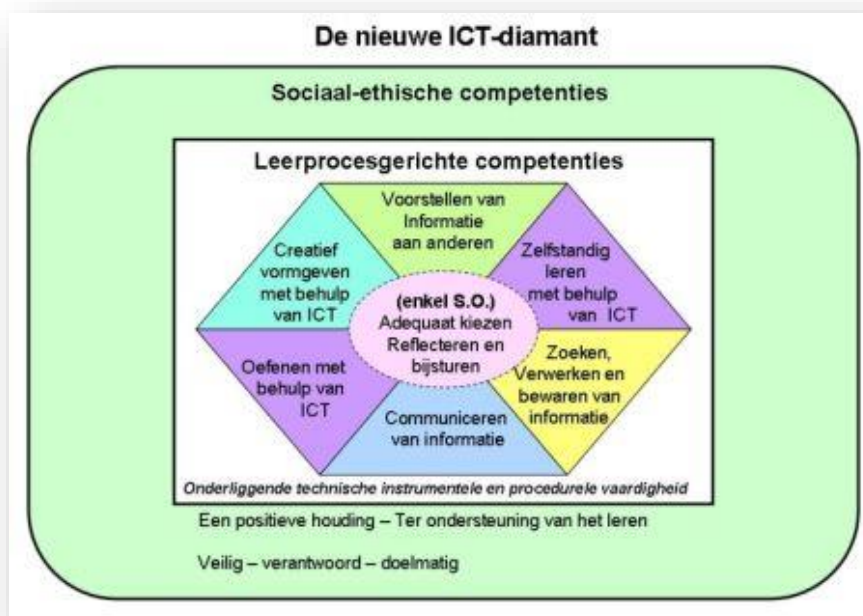
De klasleerkracht moet ernaar streven dat hij/zij voldoende kennis heeft over media.

Evaluatie

Media wordt op onze school breed en geïntegreerd geëvalueerd.

Voor de integratie houden we op school rekening met de ICT-eindtermen (ICT diamant).
 De ICT-eindtermen in het lager onderwijs zijn leergebied-/vakoverschrijdende eindtermen, geen leergebied-/vakgebonden eindtermen.
 Dit wil zeggen dat we niet verplicht zijn, maar wel moet streven om de ICT-eindtermen te behalen.
 Als school moeten we onze inspanningen kenbaar- en zichtbaar maken (verantwoorden).

→ zie ET ICT

Concretisering van het ontwikkelveld mediakundige ontwikkeling

Hieronder volgen mogelijke activiteiten per generiek doel.
Je vindt er ook steeds voorbeelden van terug op de website van ZILL.
(<https://ZILL.katholiekonderwijs.vlaanderen>)

Mediawijsheid

MEmw1

Media enthousiast en positief aanwenden

Jongste kleuters

Sorteeractiviteiten
Picto's, kalenders, kentekens... gebruiken
Spelletjes op pc
Luisteren naar (digitale) verhaaltjes
Hoekenverrijking naar media (GSM, tablet...)

Oudste kleuters

Sorteeractiviteiten
Picto's, kalenders, kentekens... gebruiken
Spelletjes op pc
Luisteren naar (digitale) verhaaltjes
Hoekenverrijking naar media (GSM, tablet...)
Stappenplannen volgen
Werken met kranten, tijdschriften

Eerste graad

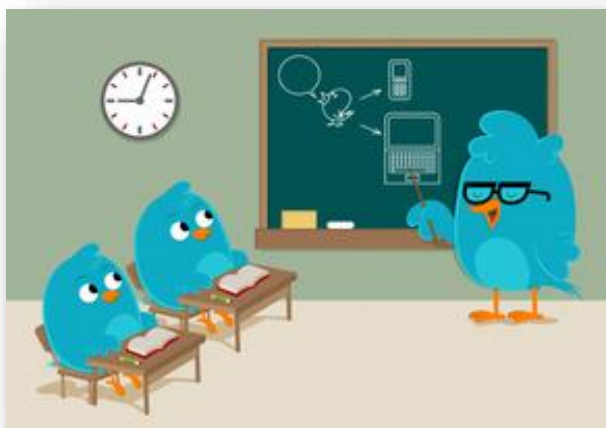
Affiche, fotocollage maken over wat verboden is in de natuur
Spelregels volgen bij een gezelschapsspel
In groep aan de computer, iedereen aan bod laten komen
Hoekenwerk: afspraken nakomen
Tablets: foto's nemen
Lln. laten vertellen over goede films, boeken, ...

Tweede graad

Reportage maken
Actualiteit in de klas, Karrewiet
Nieuwsapps
Google Maps, Google Earth...

Derde graad

Verrijken van een spreekbeurt met digitale media naar keuze
E-mailproject met andere (buitenlandse) scholen
Filmpje maken (stop motion)

Jongste kleuters

N.V.T.

Oudste kleuters

Wat klopt niet in de prent, poster?

Wat klopt niet in het verhaaltje?

Geluidenlotto's

Wat hoort niet thuis in de rij?

Eerste graad

Wat hoort niet thuis in de rij?

Klopt de reclameboodschap? (tijdens Sint)

Tweede graad

Kritisch beoordelen van info op internet/kranten

Welke mediavorm gebruik ik wanneer?

Derde graad

Foto's met optische illusie.

Bespreken wat zet ik online?

Verantwoord gebruik van sociale media

Kritisch beoordelen van info op internet/kranten/sociale media

Jongste kleuters

Luisteren naar muziek
Bekijken van filmpje

Oudste kleuters

Luisteren naar muziek
Bekijken van filmpje
Zorgzaam omgaan met tablet, pc, radio...

Eerste graad

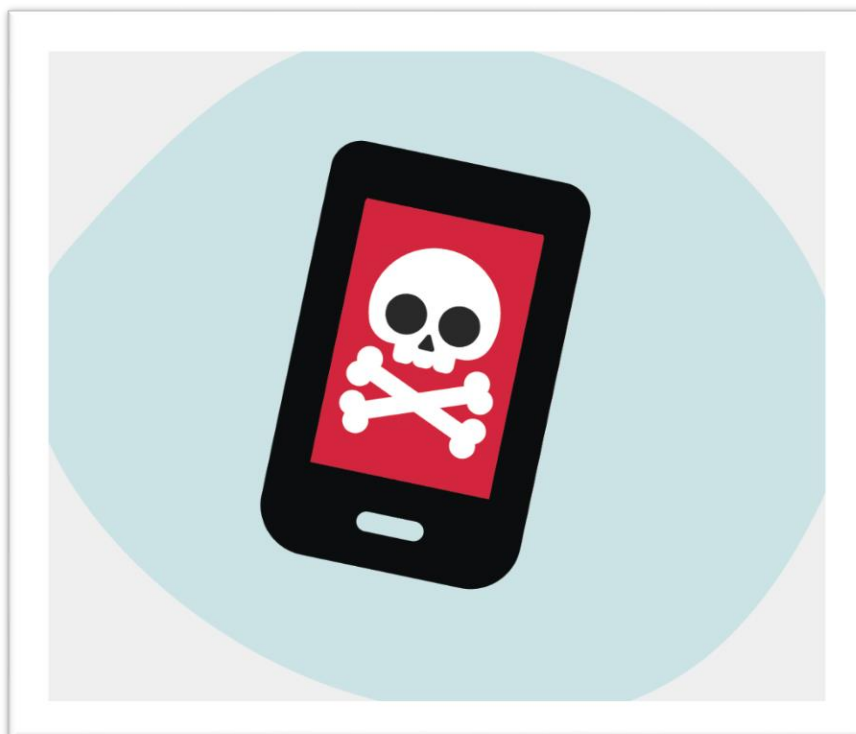
Bespreek theatervoorstelling (vb. rond afval, verkeer, pesten)
Bespreek onthaal
Een briefje of kaartje voor zieke lln..

Tweede graad

Tekst maken met tekstverwerker (en bespreken)
Maak filmpjes
Een briefje of kaartje voor zieke lln..
Bespreek theatervoorstelling (vb. rond afval, verkeer, pesten)
Zorgzaam omgaan met wachtwoorden

Derde graad

Websites vergelijken (hotel...)
Bespreek "pesten via internet"
Vloggen, bloggen
Maken van (instructie)filmpjes voor elkaar en bespreken
Vb. e-mailetiquette

Mediageletterdheid

MEge1

De eigenheid en mogelijkheden van verschillende mediamiddelen en hun toepassingen ontdekken en begrijpen

Jongste & oudste kleuters

Naspelen poppenspel
Vertellen bij prenten/boeken
Foto's raden bij een geluid
Picto's begrijpen
Boekenhoek verrijken/kiezen van boekje door kleuter
Experimenteren met tablets, pc, camera's, geluidsdragers
Luisterboekjes/Fundels
Actualiteitsboekjes
Theatervoorstelling

Eerste graad

Naspelen poppenspel
Vertellen bij prenten/boeken
Luisteroefeningen
Picto's begrijpen
Boekenhoek verrijken/bezoek bib
Experimenteren met tablets, pc, camera's, geluidsdragers
Luisterboekjes
Fundels
Actualiteitsboekjes
Karrewietjournaal
Theatervoorstelling

Tweede graad

Boekbespreking
Spreekbeurt
Werken met kranten
Boekenhoek verrijken/bezoek bib/werken met boeken
Experimenteren met tablets, pc, camera's, geluidsdragers
Luisterverhalen
Actualiteitsboekjes
Karrewietjournaal
Theatervoorstelling

Derde graad

Boekbespreking
Spreekbeurt
Werken met kranten
Boekenhoek verrijken/bezoek bib/werken met boeken
Experimenteren met tablets, pc, camera's, geluidsdragers
Luisterverhalen
Actualiteitsboekjes
Karrewietjournaal
Theatervoorstelling
Kennismaken met de evolutie van mediamiddelen

Jongste kleuters

Boetseren
Schilderen
Computerhoek/tablets in de klas

Oudste kleuters

Vertellen bij meegebrachte foto's/materialen
Toontafels

Eerste graad

Spreekbeurten/actualiteit
Onthaalmoment
Weerbericht
Knutselen met afval (vb. robot)
Woordspin
Voorbereiding van spreekoefeningen
Wenskaarten maken/nieuwjaarsbrieven

Tweede graad

Klas/schoolkrant
Spreekbeurten/actualiteit
Weerbericht
Woordspin
Wenskaarten maken/nieuwjaarsbrieven
Free-podium
Gericht kiezen van apps (QR-codes, vertaalapp...)

Derde graad

Klas/schoolkrant
Spreekbeurten/actualiteit
Weerbericht
Woordspin
Wenskaarten maken/nieuwjaarsbrieven
Free-podium
Gericht kiezen van apps (QR-codes, vertaalapp...)
Presentatiemogelijkheden (PPT, Prezi, Keynote, Sway, Youtube...)

TECHNISCHE EN INSTRUMENTELE MEDIACOMPETENTIE

Jongste kleuters

Praatplaten
Gesprek na prentenboek
Bespreken van filmpjes
Gesprekjes met juf/meester/onthaalmoment
Poppenkast

Oudste kleuters

Chronologisch rangschikken van verhaal
Naspelen van verhaal (toneel, met popjes...)
Verhalen met prenten/geluid/filmpjes/voorwerpen ondersteunen
Gesprekjes met juf/meester/onthaalmoment
Poppenkast

Eerste graad

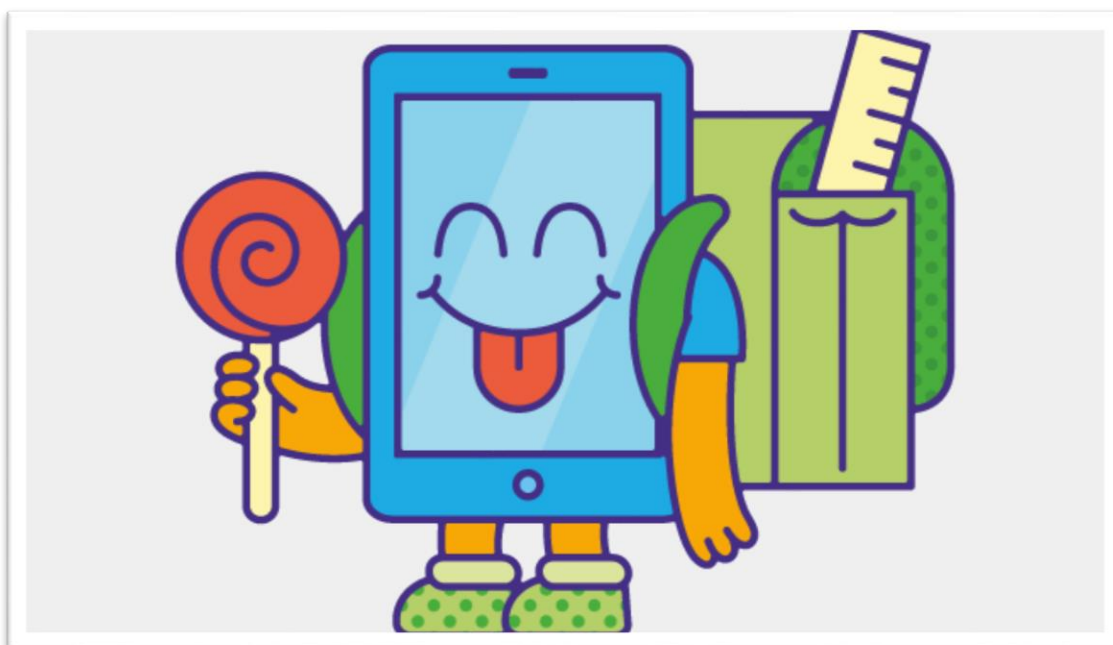
Actua

Tweede graad

Actua

Derde graad

Actua

MEge4

De audiovisuele bouwstenen van media herkennen, onderzoeken en hanteren

Jongste kleuters

Muziekdoosjes zoeken
Luisteren wat je hoort
Geluidenlotto
Muziekkoffer
Licht aan/uit met zaklamp
Topologie (educatief spel)
Geluid omzetten in beeld of andersom (partituur)
Bewegen op geluid
Filmpjes bekijken
Spiegels, schaduwen
VB. boek: 'Goudlokje en de drie beertjes'

+	Geluid	↓	0
+	Licht	↓	0
+	Kader	↓	0
+	Montage	↓	0
+	Beeldbewerking	↓	0

Oudste kleuters

Luisteren wat je hoort
Boomwackers, Howling Pipe
Licht aan/uit met zaklamp
Topologie (educatief)
Geluid omzetten in beeld of andersom (partituur)
Bewegen op geluid
VB. boek: 'Wij gaan op berenjacht'
Schrijfdans
Filmpjes kijken
Spiegels, schaduwen
VB. boek: 'Alice in Wonderland'

Eerste graad

Luisteren wat je hoort
Boomwackers, Howling Pipe
Licht aan/uit met zaklamp
Schimmenspel
Kikker- en vogelperspectief
Narratief muziekspel: 'Peter en de wolf' (Tsjaikovski)
Narratief muziekspel: 'Carnaval des animaux' (Saint-Saëns)
Zoek de fout in het beeld
Zoek de 5 verschillen

Tweede graad

Luisteren wat je hoort
Boomwackers, Howling Pipe
Licht aan/uit met zaklamp
Schimmenspel
Gulden snede
Stopmotionfilmpjes
Narratief muziekspel: 'De notenkraak' (Tsjaikovski)
Foto's vergroten/vervormen in documenten
Kleuren veranderen van foto's

Derde graad

Luisteren wat je hoort
Effecten
Boomwackers, Howling Pipe, Orff-instrumenten
Licht aan/uit met zaklamp
Musical/theater
Fotografie spelen met sluitertijd
Optische illusie (vb. Toren van Pisa rechthouden)
Zelf filmen/filmpjes maken
Gulden snede
Muziekspel: 'Schilderijtentoonstelling' (Moessorgski)
Fotobewerking

Jongste kleuters

Alle media-middelen op school

Oudste kleuters

Alle media-middelen op school

Eerste graad

Alle media-middelen op school

Gesprekken met de lln. over media en gebruik ervan

Tweede graad

Alle media-middelen op school

Gesprekken met de lln. over media en gebruik ervan

Derde graad

Alle media-middelen op school

Gesprekken met de lln. over media en gebruik ervan

Evolutie van de media

Informeren, misleiden, afleiden, censuur, amusement, zoekacties, Childfocus, verbinden, communiceren...

MEva1

Technische en instrumentele computervaardigheden ontwikkelen

Voorbeelden zie leerlijn ZILL

MEva1

Technische en instrumentele computervaardigheden ontwikkelen

- 2.5 - 12 Onder begeleiding experimenteren met de bediening van mediamiddelen ui...
- 8 - 12 Een afbeelding invoegen
- 8 - 12 Selecteren, knippen, kopiëren, plakken en wissen.
- 8 - 12 Openen, bewaren, hernoemen en sluiten van bestanden
- 10 - 12 Zelfstandig bestanden beheren door: mappen en bestanden aan te maken, ...
- 10 - 12 Een tekst efficiënt opmaken met oog voor: kleur, lettergrootte, vet, c...
- 10 - 12 Een tabel invoegen
- 10 - 12 Een presentatietoepassing kiezen - een eenvoudige presentatie ontwerpe...
- 5 - 8 ICT-basisvaardigheden ontwikkelen voor het bedienen van mediamiddelen ...
- 6 - 12 Het toetsenbord exploreren
- 6 - 12 Zich aan- en afmelden
- 8 - 12 Onder begeleiding bestanden beheren door: mappen en bestanden aan te m...
- 8 - 12 Inhoud en/of bestanden delen
- 8 - 12 Openen, bewaren, hernoemen en sluiten van bestanden
- 8 - 12 Klaviervaardigheden ontwikkelen waaronder: toetsenbord hanteren
- 8 - 12 Bestanden afdrukken
- 8 - 12 Wisselen tussen geopende applicaties
- 8 - 12 Navigeren in een applicatie

Jongste kleuters

Ontdekken van fototoestel, tablet, op zoek gaan naar kleuren, selfies
Opnemen van eigen liedjes, tekstjes
Kijken naar een filmpje

Oudste kleuters

Ontdekken van fototoestel, tablet, op zoek gaan naar kleuren, selfies
Opnemen van eigen liedjes, tekstjes
Kijken naar een filmpje

Eerste graad

Idem
Werken met perspectieven
Tableau vivant
Beeldcompositie (gerichte foto-opdrachten)
Van maquette naar plattegrond

Tweede graad

Bewerken van foto's, knippen, plakken, bijsnijden

Derde graad

Fotobewerking, filters op een foto zetten
Stopmotion filmpjes
Audiovisuele bouwstenen zie MEge4

- 4 - 12 Navigeren en zoeken binnen een digitale toepassing waaronder voor leerlingen bestemde webpagina's, educatieve software ...
- 6 - 12 Navigeren en zoeken binnen een website
- 8 - 12 Een website-adres (URL) invoeren - in een voor hen bestemde omgeving (op het internet zoeken) via een zoekrobot en daarbij aangepaste en/of zelfgekozen zoektermen gebruiken - kritisch waarderen van URL's
- 10 - 12 Een geschikte applicatie selecteren en gebruiken voor het zoeken van de gewenste informatie -favoriete websites bewaren.

Kleuters

GSM in de poppenhoek, bellen naar de Sint

Eerste graad

Telefoonspelletjes

Tweede graad

Schoolkrantje

Leren e-mailen, sms'en, skype, face-time...

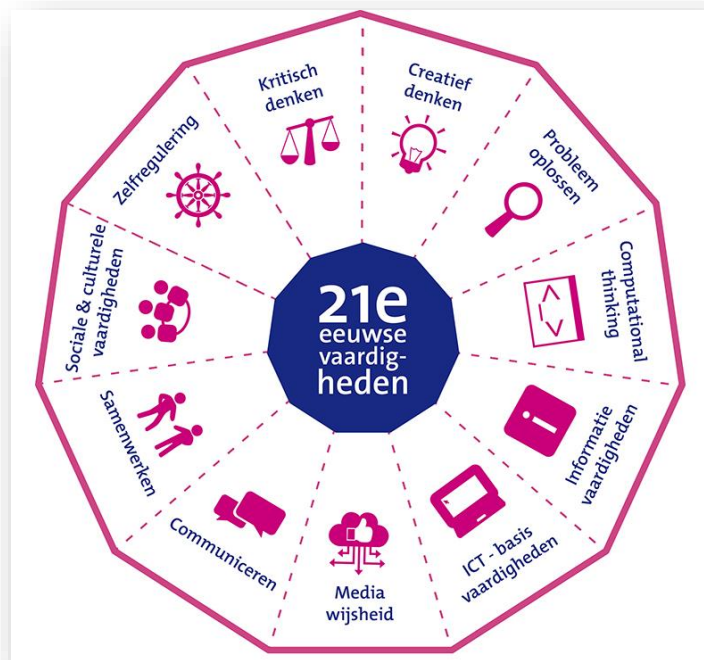
Tekstjes voor op websites

Derde graad

Blog/Vlog

Maken van adresboek, contactenlijst

Spreekbeurten/actua verrijken met digitale media

Communicatiebeleid – Netiquette

Bron: https://www.leren.nl/rubriek/computers_en_internet/internetten/nettiquette/